



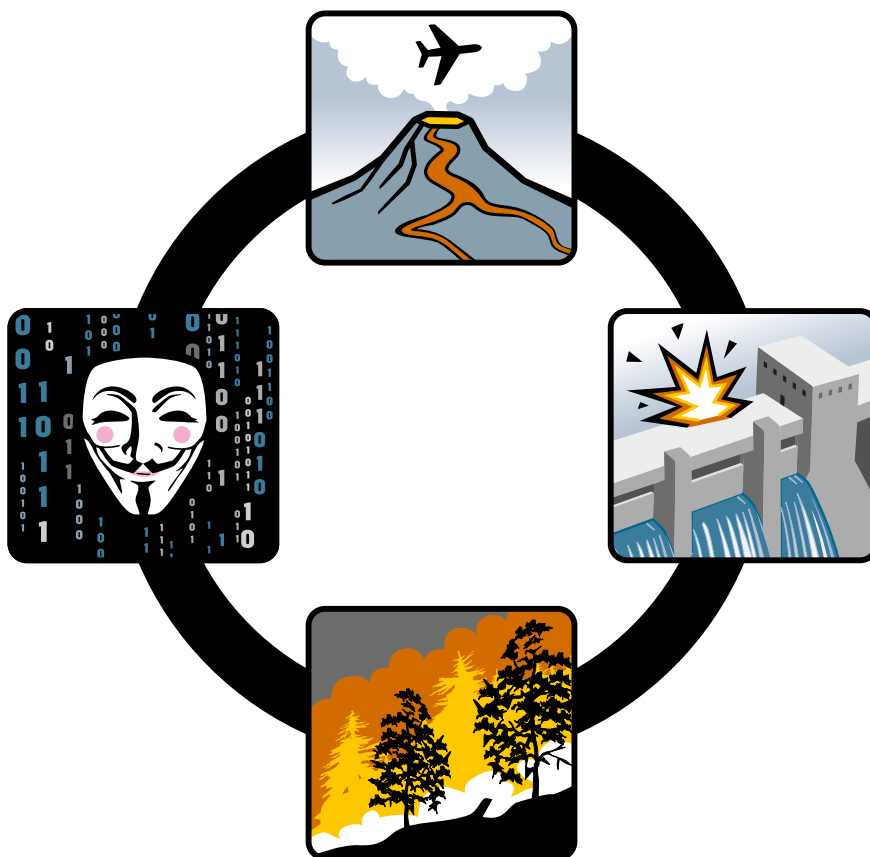
Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

3



Öva enkelt!

Geografiskt områdesansvar





Övningsstöd till organisationer inom svensk krisberedskap

Inledning

I Sverige finns det både offentliga och privata aktörer av olika slag, som på olika nivåer i samhället ingår i krisberedskapssystemet. Före, under och efter en allvarlig samhällsstörning, som t.ex. omfattande elavbrott, naturolyckor, kärnkraftsolyckor, pandemier, it-angrepp eller terrorism, måste de på ett effektivt sätt kunna säkerställa att den egna verksamheten fungerar. De måste också kunna samverka och kommunicera med varandra.

Ett viktigt verktyg för att uppnå detta är att öva – både internt och aktörsgemensamt – för att man som aktör ska vara väl förberedd för sin uppgift.

En aktör bör öva sin krisorganisation systematiskt enligt en flerårig övningsplan. När det gäller tvärssektoriella övningar på nationell och på regional nivå bör denna plan följa inriktningen i den nationella övningsinriktningen för att få så stora samordnings- och synergieffekter som möjligt inom hela krisberedskapssystemet. Innan planeringen av en övning startar ska det vara klarlagt vem som ansvarar för erfarenhetshanteringen.

Syfte

Övningspaketet syftar till att man med minimala förberedelser och resursåtgång ska kunna planera och genomföra övningar.

Förmågor/scenario

Övningspaketet är inriktat mot generella mål (förmågor) vilket gör att övningsledaren med fördel kan byta scenario, men behålla inspel och målformuleringar

Läsanvisningar

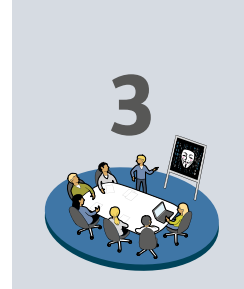
Paketet innehåller ett antal övningar. Varje övning har en tillhörande dokumentation som till stor del är färdigskriven. Dokumentationen ska bearbetas av övningsledaren innan övningen genomförs. Övningarna är generellt uppbyggda så att de scenarier som följer med kan bytas mot egna scenarier som passar er bättre, utan att inspel eller frågor behöver ändras. Övningarna har en inbördes nivåindelning och kan användas enskilt eller i följd.



Begrepp

Övningsledare: Leder och koordinerar planering och genomförande av övningen (benämns under genomförandet som spelledare).

Utvärderingsledare: Har det övergripande ansvaret för att planera och genomföra övningens utvärdering och erfarenhetshanteringen.



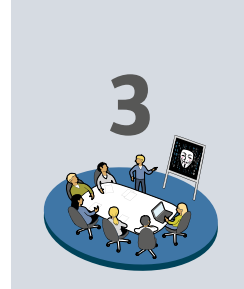
Utvärdering

I övningsstödet ingår färdiga utvärderingsdokument som med fördel kan kompletteras med egna framtagna. Det medföljer även en mall för utvärderingsrapport för att ha underlag för uppföljning över tiden. För att se en utveckling hos organisationen, är det viktigt att denna följs så noga som möjligt.



Tips

För fördjupning och konkreta råd – använd övningsvägledningarna, dvs. grundboken och metodhäften. Läsanvisningar finns i varje momentbeskrivning



Användarinstruktion

Övningspaketet vänder sig i första hand till lokal nivå (kommuner), men kan i stora delar användas av andra aktörer som ingår i eller har nära samarbete med krisberedskapsorganisationen.

Övningspaketet levereras med ett grundscenario där händelsen är en storm och momenten är en utveckling av detta. Scenariot kan med fördel bytas mot ett annat taget från er risk- och sårbarhetsanalys eller liknande.

Väljer ni att byta ut stormen mot en annan händelse, t.ex. från er egen risk- och sårbarhetsanalys använder ni fortfarande angivet syfte och mål samt inspel och understödande frågor. Dessa kan användas oavsett scenario.

Den tidsåtgång som anges i övningsbestämmelserna är cirkatider och beror på hur mycket som kommer att ändras i scenariot samt på övningsvanan hos övande och spelledaren.

Exempel på förberedelseåtgärder kan vara uppdragsdialog med beställare, där syfte och mål samt hantering av erfarenheter från övningen klargörs. Det är viktigt att före övningen ha klarat ut hur erfarenhetshanteringen ska gå till och vem som är ansvarig.

- Behovsanalys (se även Övningsvägledning, grundbok s.27–29).
- Syfte och mål med övningen.
- Scenariotema.
- Resurser.
- Hur erfarenhetshanteringen från övningen ska gå till.

I förberedelsearbetet ingår också att kontrollera vilken eller vilka övningar som passar för era syften och koppla målen till dessa. Eventuellt behöver det göras vissa justeringar, t.ex. som att bjuda in deltagare, boka lokal, fika m.m. Behövs det någon som dokumenterar, eller kan utvärderingsledaren hjälpa till med detta? Lokalen behöver kontrolleras; var ska spelledaren befinna sig under genomförandet, så alla ser och hör honom/henne?



Det viktigaste i all övningsverksamhet är erfarenhetshanteringen. Före övningen ska beställaren och genomföraren vara helt överens om vad som är syftet med utvärderingen, hur den ska levereras, vem som är mottagare och hur eventuella förändringar ska implementeras i organisationen.

Övningspaketet kan användas på olika sätt beroende på egna syften. Det kan vara introduktion till en övning och grundkunskap om krisorganisationen (Seminarieövning 1). Det kan också användas till organisationsutveckling för övningsvana grupper med djupare kunskaper inom krishanteringen (seminarieövning 1, moment 5–6). Övningarna kan genomföras i en följd eller som enskilda delmoment. Det är viktigt att kontrollera mot måluppfyllnadsdokumentet som medföljer varje övning vilka inspel som ska vara genomförda för att man ska anse att måluppfyllnaden är nådd.

Inspelen som är kopplade till varje moment utgörs av ett antal frågor som spelledaren spelar in och sedan låter aktörerna diskutera. Uteblir diskussionen, eller om spelledaren känner att man vill fördjupa och ”spetsa till” diskussionerna, finns ett antal understödande frågor. Som avslut till varje moment finns tre säkerställande frågor som rundar av momentet och lägger grunden för nästa.



Om man t.ex. övar målen från Övning 1 moment 1 följer man momentbeskrivningarna. Om man väljer att öva enstaka mål - kontrollera i måluppfyllnadsdokumentet vilka moment som behöver genomföras för att nå måluppfyllnad.



Övningarna som ingår i paketet kan användas i den fleråriga övningsplanen efter genomfört analysarbete enligt ovan.

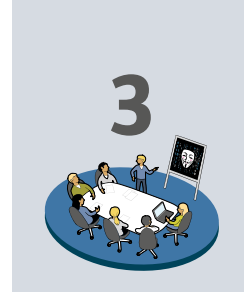
Utvärderingsledaren bistår spelledaren under genomförandet samt leder utvärderingen och erfarenhetshanteringen där spelledaren biträder.

Som stöd för utvärderingsarbetet medföljer mallar för utvärdering med ett antal frågeställningar. Det finns även utrymme att fylla på med egna utvärderingsfrågor utifrån eventuella egna delsyften och delmål. Det medföljer även en mall för utvärderingsrapport, som hjälp för att skapa en systematik i övningsutvärderingen. För att underlätta jämförelser bör ni använda den medskickade rapportmallen för utvärderingsrapport.



Lästips: Övningsvägledning, Metodhäfte Seminarieövning: Kapitel 6 Scenario s.37–43 och Kapitel 7 genomförande s.45–53

Lycka till!



Övningsbestämmelser seminarieövning 3

Övningens namn:

Datum och tid för övningens genomförande:

Syfte: Kommunens krisorganisation ska utveckla sin förståelse för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om vilka krishanteringsåtgärder som vidtas inom organisationen i samband med den samhällsstörning som scenariot skapar, och vilka aktörer som vidtar respektive åtgärder.
2. Deltagande aktörer har kunskap om hur informationen till olika målgrupper (t.ex. medier, myndigheter, allmänhet) samordnas under en samhällsstörning.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område möjlighet att samverka, i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en samhällsstörning (extraordinär händelse).
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen sammankallar ett samverkansorgan, där representanter för organisationen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område, ingår.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en samlad lägesbild tas fram i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur aktörerna som ska hantera händelsen kan få en samstämd uppfattning om vad som hänt samt vilka åtgärder som vidtas och vilka åtgärder som behöver samordnas.

Målgrupp: Personal som ingår i organisationen för krisberedskap.

Förkunskaper: Kunskap om den egna organisationens krisberedskapsplan.
Genomfört mål 5 i seminarieövning 2.

Format: Seminarieövning.

Övningsledning: Spelledare, Utvärderingledare.

Tid för förberedelse: 60-120 min.

Tid för genomförande: 6x45 min.

Tid för utvärdering: 60 min.





Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap



Logistik: Se checklista.

Övningslokal: Lektionssal.

Övningsmateriel: Organisationens krisberedskapsplan.



Läsanvisning fördjupning: Övningsvägledning, Metodhäfte Seminarieövning s.11–16, s.41–55.



Checklista för genomförande av seminarieövning

Genomför en uppdragsdialog med beställaren av övningen, klargör hur erfarenheterna ska tas om hand.

Fastställ syfte och mål via bearbetning av övningsbestämmelserna.

Förankra övningsbestämmelserna hos ledningen och den övande gruppen.

Boka övningslokal med nödvändig utrustning.

Boka och bjud in övande samt övriga deltagare till övningen.

Boka ett startmöte med planeringsdeltagare och utvärderingsledning.

Förbered presentationsmaterial och andra dokument.

Förbered utvärdering (med utvärderingsledaren).

Förbered övningslokal och andra praktiska detaljer.

Kontrollera och förbered mat, dryck och förbrukningsmateriel.

Genomför övningen.

Skriv utvärderingsrapport (utvärderingsledaren är ansvarig).

Ta fram handlingsplan.

Följ upp erfarenhetshanteringen.





Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap



Grundscenario

Bakgrund till scenario

Förhistoria



Myndigheten för
samsällsskydd
och beredskap



Ramfakta

Ramfaktorer

Momentbeskrivning 1

Syftet med momentet

Att utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

Geografiska områdesansvare och kriskommunikation.

Moment



INSPEL

- 1.1. Hur bedömer ni den aktuella lägesbilden?
- 1.2. Bör ni förbereda åtgärder utifrån denna information? I så fall, vilka?
- 1.3. Bör ni samordna åtgärderna med andra aktörer inom organisationen?
I så fall, vilka?



Understödjande frågor

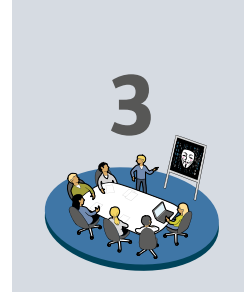
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp samt vilka juridiska mandat som ligger till grund för olika beslut. Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild – vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utvecklad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

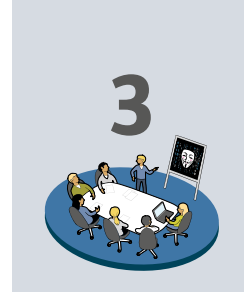
Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.



Momentbeskrivning 2

Syftet med momentet

Att utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.



Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment

INSPEL

- 2.1. Hur bedömer ni samverkansbehovet med andra aktörer utanför kommunen?
- 2.2. Hur kan kommunen förmå olika aktörer att samverka under händelsen?
- 2.3. Hur kan man nå samordning i planerings- och förberedelsearbetet?



Understödjande frågor

Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild – vem har den?
- Svarta svanar? (Det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 3

Syftet med momentet

Utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

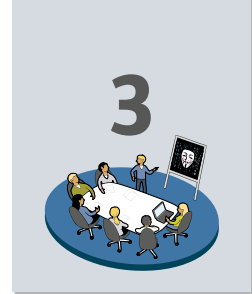
Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment



INSPEL

- 3.1. Vilken typ av information behövs i detta läge?
- 3.2. Behöver kommunen samordna informationen med någon annan aktör?
- 3.3. Hur ser samordningen av information till olika målgrupper ut vid en samhällsstörning (extraordinär händelse)?



Understödjande frågor

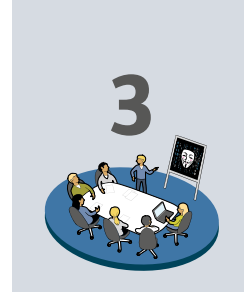
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.



Momentbeskrivning 4

Syftet med momentet

Utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.



Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

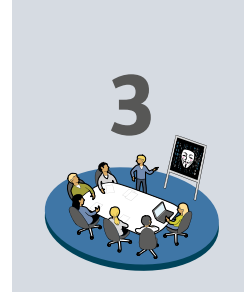
Händelse

Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment

INSPEL

- 4.1. Hur ser rutinerna för styrel ut?
- 4.2. Vilka krishanteringsåtgärder vidtas inom kommunen?
- 4.3. Hur ser ansvarsfördelningen av krishanteringsåtgärder ut för olika aktörer inom kommunens geografiska område?



Understödjande frågor

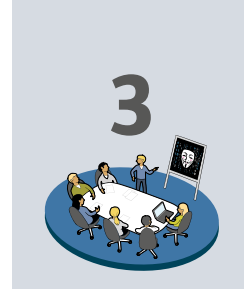
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

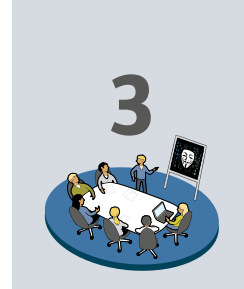
Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.



Momentbeskrivning 5

Syftet med momentet

Utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment



INPEL

- 5.1. Skulle denna situation utgöra en samhällsstörning?
- 5.2. Vilka aktörer hanterar händelsen i nuläget?
- 5.3. Hur uppnås en samstämd bild av händelsen?



Understödjande frågor

Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.

Momentbeskrivning 6

Syftet med momentet

Utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 40 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

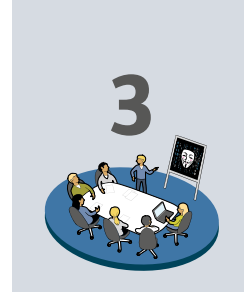
Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment

INSPEL

6.1. Vilket ansvar har kommunen utifrån denna information?

6.2. Hur kan samverkan ske mellan aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet?



Understödjande frågor

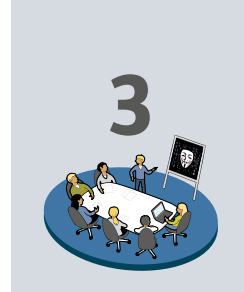
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

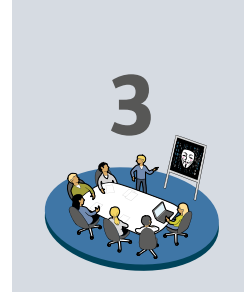
Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.



Momentbeskrivning 7

Syftet med momentet

Utveckla förståelsen för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Tidsförhållanden

Presentera uppgiften: 5 min.

Arbeta med inspelen 1–3: 20 min.

Redovisa svaret: 20 min.

Total tid för momenten: ca 45 min.

Aktörer

Samtliga deltagande aktörer.

Händelse

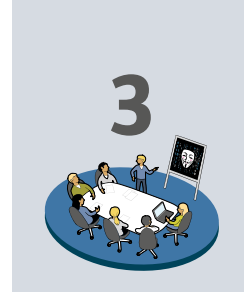
Geografiska områdesansvaret och kriskommunikation.

Moment



INSPEL

- 7.1. Vilka frivilliggrupper är knutna till kommunen?
- 7.2. Finns det avtal utarbetade med frivilliggrupper/samverkansgrupper i dag och hur kan dessa användas?



Understödjande frågor

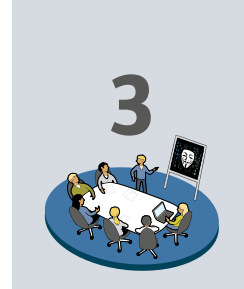
Välj utifrån gruppens mognad i övning och stabsarbete.

Frågorna kan användas av spelledaren för att nå målet med momentet och driva diskussionen framåt:

- Räcker informationen för att bestämma ert agerande utifrån ert uppdrag?
- Hur går ni vidare?
- Saknar ni någon information? Vem kan tänkas ha den i så fall?

Följdfrågor angående information:

- Vem förväntas/borde kontakta er?
- Har ni verktyg för denna samverkan i dag – Rakel, WIS eller dylikt?
- Samverkanskonferens?
- Vem är ansvarig för att samverkan sker?
- Hur/när sker denna samverkan?
- Hur kommer man i kontakt med organisationen efter kontorstid? (Finns det någon kontaktperson t.ex. TiB eller motsvarande?)
- Det är viktigt att olika roller och ansvar tas upp. Ansvarsprincipen gäller, men det är intressant att se vem som kommer att driva fram frågorna och kalla till samverkansmöte osv.
- Vem kommer att ha helhetsbilden av krisen?
- Vem ska rapportera vad?
- Systematiserad omvärldsbevakning, finns det?
- Om det tas vissa beslut – kommuniceras dessa? Involveras andra aktörer innan beslut tas?
- Finns det tillräckligt lagstöd för det vi gör? (Stäm av detta kontinuerligt)
- Samlad lägesbild, vem har den?
- Svarta svanar? (det man inte räknar med, det oförutsägbara)



Glöm inte kommunikationsbiten.

Om det finns kommunikatörer med bland de övande, ska man rikta frågeställningen mot att undvika/avvärja en möjlig förtroendekris.

- Hur kommunicerar ni situationen med allmänheten?
- Hur kommunicerar ni situationen med myndigheter?
- Hur kommunicerar ni situationen internt?
- Kommunikation mellan myndigheter är i vissa fall bra utarbetad, men hur får man privata aktörer och branschorganisationer med på spåret?

Öppna frågor till länsstyrelsen (om dessa finns med):

- Har de en aktiv eller passiv roll just nu? Vad kan de hjälpa till med?

FRÅGA SEDAN SENASTE MOMENTET

Vilken aktör har det främsta mandatet att agera i händelsen?

Har det skett någon förändring från förra momentet?

Vem har helhetsbilden?

Avsluta ev. med dessa frågor efter varje moment som en uppsamling och reflektion.

Säkerställande frågor:

- En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista för spelledaren.



Inspelista (exempel)

Inspelstips

- Understödjande frågor används utifrån deltagarnas kunskapsgrad.
- Dokumentationsmodell ska vara vald innan övningen börjar.
- Spelledaren avgör inspelsformat (tal, e-post, bilder m.m.).
- Kom ihåg att avsätta tid för återställande.
- Spelledaren äger tiden under dagen och är den som medger ev. förändringar.

TID	INNEHÅLL	ANMÄRKNINGAR
09:00 – 09:05	Gå igenom övningsbestämmelserna	Bilaga 1
09:05 – 09:50	Moment 1	Momentbeskrivning 1 UL dokumenterar
09:50 – 10:00	Paus	
10:00 – 10:45	Moment 2	Momentbeskrivning 2 UL dokumenterar
10:45 – 11:30	Moment 3	Momentbeskrivning 3 UL dokumenterar
11:30 – 12:30	Tid för lunch	
12:30 – 13:30	Utvärdering och erfarenhetshantering	Bilaga 6 UL ansvarig



Syfte, mål och momentkoppling sem 3

Mallen visar vilka inspel som ska genomföras för att nå målluppfyllnad i de olika momenten.

Mål 1	Moment 1 + 2	Inspel 1:1,1:2,1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3
Mål 2	Moment 1 + 2 + 3	Inspel 1:1, 1:2, 1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 3:1, 3:2, 3:3
Mål 3	Moment 1 + 2 + 4	Inspel 1:1, 1:2, 1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 4:1, 4:2, 4:3
Mål 4	Moment 1 + 2 + 4 + 6 + 7	Inspel 1:1, 1:2, 1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 4:2, 4:3 Inspel 6:1, 6:2 Inspel 7:2
Mål 5	Moment 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6	Inspel 1:1, 1:2, 1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 3:1, 3:2, 3:3 Inspel 4:2, 4:3 Inspel 5:1, 5:2, 5:3 Inspel 6:1, 6:2
Mål 6	Moment 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7	Inspel 1:1, 1:2, 1:3 Inspel 2:1, 2:2, 2:3 Inspel 3:1, 3:2, 3:3 Inspel 4:2, 4:3 Inspel 5:1, 5:2, 5:3 Inspel 6:1, 6:2 Inspel 7:1, 7:2

Utvärderingsenkät syfte och mål

(Denna utvärderingsenkät syftar till att de övande ska självskatta i vilken utsträckning aktören har uppfyllt fastställt syfte och mål. Organisationen kan vid behov göra förändringar i utvärderingsenkäten. Utvärderingsenkäten delas ut till de övande i samband med övningens utvärdering och ligger till grund för resultatets analys och för utvärderingsrapporten.)

Namn:

Organisation/Funktion:

NR	FRÅGA	4 MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	3 STOR UTSTRÄCKNING	2 LITEN UTSTRÄCKNING	1 INTE ALLS
1.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner för hur man verkar för att olika aktörer inom kommunen samverkar för att uppnå samordning i planerings- och förberedelsearbetet?				
	Motivera:				
2.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/planer för vilka krishanteringsåtgärder som vidtas inom kommunen i samband med den samhällsstörning som scenariot skapar, och vilka aktörer det är som vidtar respektive åtgärder?				
	Motivera:				
3.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/planer för hur informationen till olika målgrupper samordnas under en samhällsstörning?				
	Motivera:				

NR	FRÅGA	4 MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	3 STOR UTSTRÄCKNING	2 LITEN UTSTRÄCKNING	1 INTE ALLS
4.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/planer för att samordna aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område under en samhällsstörning (extraordinär händelse)?				
	Motivera:				
5.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/planer för hur kommunen sammankallar ett samverkansorgan, där representanter för kommunen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område, ingår?				
	Motivera:				
6.	I vilken utsträckning har kommunen rutiner/planer för hur en samlad lägesbild tas fram i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse)?				
	Motivera:				
7.	I vilken utsträckning finns planer och rutiner för att få en samlad lägesuppfattning för att kunna samordna det fortsatta arbetet?				
	Motivera:				

NR	FRÅGA	4 MYCKET STOR UTSTRÄCKNING	3 STOR UTSTRÄCKNING	2 LITEN UTSTRÄCKNING	1 INTE ALLS
----	-------	----------------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------

8.

Motivera:

9.

Motivera:

10.

Motivera:

11.

Motivera:

Utvärderingsrapport

Rapport för seminarieövning med fokus på geografiskt områdesansvar

Organisation:

Datum:

Datum för övningens genomförande:

Bakgrund

Fokusområde geografiskt områdesansvar är en av grunderna för en organiserad krishantering. Det geografiska områdesansvaret innebär att de organisationer som är inblandade i krisberedskapen ska verka för att samordningen fungerar. Det gäller alla nivåer – från lokal till nationell.

Beskrivning av övningen

Format: Seminarieövning med fokus på hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).

Syfte: Kommunens krisorganisation ska utveckla sin förståelse för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Metod: Utifrån följande mål (se nedan) skapades ett antal inspel och diskussionsfrågor som möjliggjorde för deltagarna att genom diskussion och analyser nå de uppsatta målen för övningen. Diskussionen leddes av en spelledare som hade inspel och understödande frågor till sin hjälp för att lotsa deltagarna mot målen. Förloppet observerades och dokumenterades av utvärderingsledaren. Detta tillsammans med utvärderingsprotokoll ligger till grund för denna rapport.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om vilka krishanteringsåtgärder som vidtas inom organisationen i samband med den samhällsstörning som scenariot skapar, och vilka aktörer som vidtar respektive åtgärder.
2. Deltagande aktörer har kunskap om hur informationen till olika målgrupper (t.ex. medier, myndigheter, allmänhet) samordnas under en samhällsstörning.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område möjlighet att samverka, i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en samhällsstörning (extraordinär händelse).
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen sammankallar ett samverkansorgan, där representanter för organisationen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område, ingår.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en samlad lägesbild tas fram i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur aktörerna som ska hantera händelsen kan få en samstämd uppfattning om vad som hänt samt vilka åtgärder som vidtas och vilka åtgärder som behöver samordnas.

Övningsdeltagare

(Övningsansvarig fyller i namn och roll i krisorganisationen i nedanstående tabell.)

ROLL	NAMN

Övningens syfte, mål och utvärderingsmetod

(Övningsvarig anpassar målformuleringen utifrån fastställd förmågegrad *Mycket stor utsträckning, Stor utsträckning, Liten utsträckning* och *Inte alls*.)

Syfte: Kommunens krisorganisation ska utveckla sin förståelse för hur det geografiska områdesansvaret utövas i samband med en samhällsstörning.

Mål:

1. Deltagande aktörer har kunskap om vilka krishanteringsåtgärder som vidtas inom organisationen i samband med den samhällsstörning som scenariot skapar, och vilka aktörer som vidtar respektive åtgärder.
2. Deltagande aktörer har kunskap om hur informationen till olika målgrupper (t.ex. medier, myndigheter, allmänhet) samordnas under en samhällsstörning.
3. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område möjlighet att samverka, i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en samhällsstörning (extraordinär händelse).
4. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen sammankallar ett samverkansorgan, där representanter för organisationen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område, ingår.
5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en samlad lägesbild tas fram i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).
6. Deltagande aktörer har kunskap om hur aktörerna som ska hantera händelsen kan få en samstämd uppfattning om vad som hänt samt vilka åtgärder som vidtas och vilka åtgärder som behöver samordnas.

Utvärderingsmetod

Utvärderingen bestod i att ta reda på och dokumentera hur det gick i övningen och varför det blev så. Utvärderingen bestod av två delar, en självskattande del som de övande själva genomförde efter avslutad övning via en enkät, och en andra del som bestod av att ansvarig utvärderare följde de övande under övningen och noterade de övandes diskussioner och slutsatser i förhållande till målen. Dessa två underlag har sedan vägts samman och legat som grund för utvärderingen.

Resultat från övningen

(Övningsansvarig lägger in det sammanställda resultatet från analysen av observationerna och måluppfyllelsen under respektive mål och rubrik nedan. Under rubriken Observation sammanställs utvärderarens noteringar om respektive mål utifrån observationer från övningen och utvärderingen. Dessa kan presenteras i punktform och beskrivas utifrån respektive identifierad notering. Dessa observationer utgör tillsammans med självskattningsenkäterna, som bifogas i detta dokument, en sammanställning utifrån målen

1. Deltagande aktörer har kunskap om vilka krishanteringsåtgärder som vidtas inom organisationen i samband med den samhällsstörning som scenariot skapar, och vilka aktörer som vidtar respektive åtgärder.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

2. Deltagande aktörer har kunskap om hur informationen till olika målgrupper (t.ex. medier, myndigheter, allmänhet) samordnas under en samhällsstörning.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

3. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område möjlighet att samverka, i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en samhällsstörning (extraordinär händelse).

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

4. Deltagande aktörer har kunskap om hur organisationen sammankallar ett samverkansorgan, där representanter för organisationen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom organisationens geografiska område, ingår.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

5. Deltagande aktörer har kunskap om hur en samlad lägesbild tas fram i samband med en samhällsstörning (extraordinär händelse).

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

6. Deltagande aktörer har kunskap om hur aktörerna som ska hantera händelsen kan få en samstämd uppfattning om vad som hänt samt vilka åtgärder som vidtas och vilka åtgärder som behöver samordnas.

Observation

Hur gick det?

Varför blev det så?

Styrkor?

Brister?

Målbedömning:

Utvecklingsområden och vidare arbete

(Övningsansvarig fyller på nästa sida i utvecklingsområden och beskriver vilka åtgärder som bör genomföras för att nå högre insikt och kunskap. Rekommendationerna skriver utvärderingsledaren under denna rubrik. De kan skrivas i punktform och motiveras med fritext. De åtgärder som måste genomföras för att uppnå rekommendationerna bryts ned och noteras i nedanstående handlingsplan).

NR	UTVECKLINGSOMRÅDE	ÅTGÄRD	ANSVARIG (NAMN)	GENOMFÖRANDE (DATUM)	ÅTGÄRDAT SENAST (DATUM)	UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRD (DATUM)	ANSVARIG FÖR UPPFÖLJNING (NAMN)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							